

The Holy See

PAPA FRANJO

OPĆA AUDIJENCIJA

Trg sv. Petra
Srijeda, 20. ožujka 2024.

[Multimedia]

Mane i vrline. 12. Razboritost

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Današnju katehezu posvećujemo kreposti *razboritosti*. Ona, zajedno s pravednošću, jakošću i umjerenošću tvori takozvane stožerne kreposti koje nisu isključiva povlastica kršćana, nego pripadaju baštini drevne mudrosti, posebno grčkim filozofima. Stoga je upravo tema kreposti bila jedna od najzanimljivijih tema u opusu susreta i inkulturacije.

U srednjovjekovnim spisima predstavljanje vrlina nije jednostavno nabranje pozitivnih osobina duše. Sagledavajući klasične autore u svjetlu kršćanske objave, teolozi su zamislili sedam kreposti – tri bogoslovne i četiri stožerne – kao neku vrstu živog organizma, gdje svaka krepost ima skladan prostor koji zauzima. Postoje bitne i dodatne kreposti, kao što imamo pilastre, stupovlje i kapitele. Eto, možda ništa bolje od strukture srednjovjekovne katedrale ne može predočiti sklad koji postoji u čovjeku i njegovu neprestanom stremljenju dobru.

Krenimo, dakle, od razboritosti. To nije krepost plašljive osobe, koja se uvijek koleba i oklijeva što poduzeti. Ne, to je pogrešno tumačenje. To nije ni samo oprez. Staviti razboritost na prvo mjesto znači da je čovjekovo djelovanje u rukama njegove *inteligencije i slobode*. Razborita osoba je

kreativna: razmišlja, procjenjuje, nastoji razumjeti složenost stvarnosti i ne dopušta da je preplave emocije, lijenost, pritisci i iluzije.

U svijetu u kojem prevladava pojavnost, površne misli, banalnost bilo dobra bilo zla, vrijedi se prisjetiti drevne lekcije o razboritosti.

Sveti Toma, tragom Aristotela, naziva je „recta ratio agibilium“ („ispravna norma djelovanja“). To je sposobnost upravljanja činima kako bi ih se usmjerilo prema dobru; zato je se naziva još i „kormilarom kreposti“. Mudar je onaj ili ona koji znaju birati: sve dok ostaje na knjigama, život je uvijek lak, ali usred vjetrova i valova svakodnevice sasvim je druga stvar, često smo nesigurni i ne znamo kojim nam je putom ići. Onaj tko je mudar ne bira nasumce: prije svega zna što hoće, dakle razmišlja o situacijama, traži savjet od drugih i, širinom pogleda i unutarnjom slobodom, izabire kojim će putom krenuti. To ne znači da ne može pogriješiti – na kraju krajeva svi smo mi uvijek ljudi – ali će bar izbjeći velika zastranjenja. U svakoj sredini, nažalost, ima onih koji nastoje ukloniti probleme lakomislno i brzopleto ili uvijek zametnuti svađu. Razboritost je, međutim, osobina onoga tko je pozvan vladati: zna da je je teško upravljati, da ima mnogo raznih gledišta i da ih se mora nastojati uskladiti, da se mora činiti dobro ne nekima nego svima.

Razboritost također uči da je, kako se običava reći, „izvrsno neprijatelj dobra“. Previše revnosti, naime, u nekoj situaciji može dovesti do katastrofe: može srušiti zgradu koju se, međutim, trebalo graditi postupno; može dovesti do sukobâ i nerazumijevanjâ; može čak raspiriti nasilje.

Razborita osoba zna čuvati *sjećanje na prošlost*, ne zato što se plaši budućnosti, nego zato što zna da je tradicija baština mudrosti. Život je satkan od neprestanog preklapanja starog i novog i nije dobro uvijek misliti da svijet počinje od nas, da se s problemima moramo suočavati ispočetka. Razborita osoba je također *dalekovidna*. Jednom kad se odluči za cilj kojem će težiti, ona zna da mora osigurati sva sredstva da ga postigne.

Mnogi odlomci iz Evanđelja pomažu nam učiti se razboritosti. Na primjer: razborit je onaj koji gradi kuću na stijeni a nerazborit onaj koji je gradi na pijesku (usp. *Mt 7, 24-27*). Mudre su djevice one koje nose sa sobom ulje za svoje svjetiljke a lude one koje ne nose (usp. *Mt 25, 1-13*). Kršćanski je život spoj jednostavnosti i mudrosti. Pripremajući svoje učenike za poslanje, Isus im preporučuje: „Evo, ja vas šaljem kao ovce među vukove. Budite dakle mudri kao zmije, a bezazleni kao golubovi!“ (*Mt 10, 16*). Kao da se želi reći da nas Bog ne želi samo svetima, već nas želi *inteligentno svetima*, jer bez razboritosti se u tren oka skrene s pravoga puta!

U sklopu pozdrava vjernicima na talijanskom jeziku

[...] Slavili smo jučer svetkovinu svetoga Josipa, zaštitnika sveopće Crkve. Želim zajedno s vama

povjeriti njegovoj zaštiti Crkvu i čitav svijet, posebno sve očeve koji u njemu imaju poseban uzor za nasljedovanje.

Svetom Josipu preporučujemo također stanovništvo napaćene Ukrajine i Svete Zemlje – Palestina, Izrael – koje silno pati od užasa rata. I nikada ne zaboravimo ovo: rat je uvijek poraz. S ratom nema napretka. Moramo uložiti sve napore oko pregovora kako bi se okončao rat. Molimo za to.